

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת

צבי ידידיה סוכות
שמחה רוטמן
אוהד טל
עמית הלוי
ינון אזולאי
אלמוג כהן
אביחי אברהם בוארון
ששון ששי גואטה
משה פסל
ארז מלול
קטי קטרין שטרית
אושר שקלים
חווה אתי עטייה
אריאל קלנר
יצחק פינדרוס
מיכל מרים וולדיגר
אליהו ברוכי
דן אילוז

5300/25/פ

הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – ביקור במוסדות ובמתקנים סגורים ותחולה באזור), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 9 בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951¹, בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"ג) חבר הכנסת רשאי לבקר בכל עת לצורך מילוי תפקידו במוסדות ובמתקנים סגורים המנוהלים בידי המדינה, ובכלל זה בסיסי צבא, מוסדות בריאות וחינוך, בתי סוהר ומתקני כליאה, ולהיפגש לפגישות אישיות עם השוהים בהם, לבקשתם או בהסכמתם; הוראה זו לא תחול אם הגבלת הביקור נעשתה מטעמים של ביטחון המדינה או של סוד צבאי.

---

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 228.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו על חבר הכנסת גם בשטחי האזור, כהגדרתם בחוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז-1967.²

2. תיקון פקודת בתי הסוהר בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971,³ בסעיף 72, במקום "ליושב ראש הוועדה לביטחון לאומי של הכנסת, ליושב ראש ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת" יבוא "לחבר כנסת".

3. תחילה ותחולה תחילתו של סעיף 1 ביום תחילת כהונתה של הכנסת שלאחר קבלתו והוא לא יחול על אירועים שהתרחשו לפני תחילתו.

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 9 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן – החוק), שכותרתו "חופש התנועה בתחום המדינה", קובע כי "שום הוראה האוסרת או המגבילה את הגישה לכל מקום במדינה, שאינו רשות היחיד, לא תחול על חבר הכנסת, אלא אם היה האיסור או ההגבלה מטעמים של ביטחון המדינה או של סוד צבאי".

מכוח סעיף זה נהגו חברי הכנסת, במסגרת מילוי תפקידם, לבקר בבתי סוהר ומתקני כליאה. לאחרונה שינה שירות בתי הסוהר את הכללים בנוגע לביקורים אלה, ואף קבע כי לא ניתן יהיה להיפגש עם אסירים לפגישות אישיות. שינוי זה יש בו כדי לפגוע ביכולתם של חברי הכנסת לפקח על תנאי הכליאה של האסירים. לפיכך מוצע לקבוע כי חברי הכנסת רשאים, לצורך מילוי תפקידם, להיכנס בכל עת למוסדות ומתקנים סגורים המנוהלים בידי המדינה, ובכלל זה בסיסי צבא, מוסדות בריאות וחינוך, בתי סוהר ומתקני כליאה, ואף להיפגש לפגישות אישיות עם השוהים בהם.

תיקון זה יאפשר לחברי הכנסת למלא את תפקידם בכל הנוגע לפיקוח על מוסדות ומתקנים של המדינה שאינם פתוחים לציבור הרחב ושיש בהם פוטנציאל לפגיעה בזכויות השוהים בהם. בנוסף, סעיף 9(א) לחוק מקנה לחברי הכנסת חופש תנועה נרחב ביותר, ואולם מאחר שבשטחי יהודה ושומרון לא חל הדין הישראלי, נטען כי אין תחולה גם להוראת החוק האמורה. כך, נוצר מצב שבו חברי הכנסת המבקשים לבקר באזורים אלו תלויים במערכת הביטחון, דבר העומד בסתירה לרציונל העומד בבסיסו של חוק החסינות, שנועד, בין היתר, לאפשר לחברי הכנסת לפקח על הרשות המבצעת מבלי שיהיו תלויים בה. על כן, מוצע להחיל את הוראות הסעיף גם בשטחים אלה.

סעיף 2 תכליתו של סעיף 72 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, היא לאפשר לרשות המחוקקת לקיים פיקוח ובקרה בלתי אמצעיים על שירות בתי הסוהר ובכלל זה לעמוד על דרכי הטיפול באסירים, לבחון את ניהולו התקין של בית הסוהר והתאמתם של כל אלה להוראות הדין ולהוראות אחרות, וזאת באמצעות ראשי הוועדות הפרלמנטריות המקצועיות האמונות על החקיקה בנושא אסירים ומתקני הכליאה.

עד כה רק ליושב ראש הוועדה לביטחון לאומי של הכנסת, ליושב ראש ועדת החוקה חוק ומשפט של

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 20.
³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

הכנסת, לשופטי בית המשפט העליון וליועץ המשפטי לממשלה ניתנו סמכויות של מבקר רשמי, מכוח כהונתם, לגבי כל בית סוהר בישראל. כמו כן, לשופטי בית המשפט המחוזי והשלום ניתנו סמכויות של מבקר רשמי לגבי כל בית סוהר שבאזור שיפוטם.

מוצע לקבוע כי כל חבר כנסת ייחשב ל"מבקר רשמי" ויוכל להיכנס לבית סוהר על מנת לבדוק את התנאים ואת הטיפול באסירים. תיקון זה, המשלים את התיקון המוצע לחוק החסינות, יש בו לחזק את מערך האיזונים והבלמים הנדרש במדינה דמוקרטית בין הרשות השופטת והרשות המחוקקת על הרשות המבצעת המפעילה כוח מדינתי על בני אדם.

הצעת חוק דומה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת ינון אזולאי וקבוצת חברי הכנסת (1850/24/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בכסלו התשפ"ה (30.12.2024)